

Sportmedia-discoursen over ethniciteit in het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL

Welke sportmedia-discoursen op het gebied van stereotypering van voetballers in het Eredivisie seizoen overzicht 2012-2013 worden gebruikt in het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL?

Kelly Elskamp, 3488225

Blok 1, studiejaar 2012-2013

BA-eindwerkstuk

**Productie en representatie van het kwaad
Theater-, film- en televisiewetenschappen**

Universiteit Utrecht

05 november 2012

Docent: Rob Leurs

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Theoretisch kader	4
Onderzoek	7
Interviews.....	7
Spelers in de spotlight	10
Conclusie	13
Literatuurlijst.....	16

Inleiding

In het voorjaar van 2012 ben ik begonnen aan een stageonderzoek vanuit het Mulier Instituut in opdracht van de UEFA. Dit onderzoek betrof de rol van de media bij de doorstroom van spelers van etnische minderheidsachtergrond naar functies als trainer/coach in het betaald voetbal. Het onderzoek maakte deel uit van een internationaal onderzoek onder leiding van Dr. Steven Bradbury vanuit Loughborough University. Het overkoepelende onderzoek richtte zich op institutionele discriminatie in sport, en specifiek voetbal, in Europa.¹ Met institutionele discriminatie wordt door Bradbury et. al. bedoeld discriminatie op grond van etniciteit of handelen waarbij bewust of onbewust minderheden worden uitgesloten middels regels vanuit instituties.² Institutionele discriminatie is te herkennen in processen, houdingen en gedrag wat leidt tot discriminatie. Tijdens dit onderzoek werd ik op verschillende manieren geconfronteerd met het dominante heersende sportmedia-discours in de samenleving, wat zich uit door stereotyperingen op basis van etniciteiten. Met name etnische minderheden kregen in het kwalitatieve gedeelte van het onderzoek (voornamelijk negatieve) eigenschappen aangeschreven. Het is daarom interessant om het onderzoeksgebied met betrekking tot stereotypering van voetballers met etnische minderheidsachtergrond verder te onderzoeken. Aan de hand van de discours Theorie van Stuart Hall, namelijk het encoding/decoding model kan worden nagegaan op welke manier discourses in een voetbal tijdschrift worden gebruikt. Uit de resultaten van het stageonderzoek kwam naar voren dat het met de representatie van vrouwen en etnische minderheden in leidinggevende posities in het professionele voetbal relatief slecht gesteld is. Dit wordt mede veroorzaakt door institutionele barrières die voortkomen uit dominante discourses³.

Door het voorgaande onderzoek is er inzicht verkregen in een mogelijk 'glazen plafond' waar trainers/coaches van etnische minderheidsachtergrond mee te maken hebben. Met 'glazen plafond' bedoel ik hier institutionele belemmeringen waar coaches van etnische minderheid mogelijk mee te maken hebben, die het hen bemoeilijkt om door te dringen tot de top van leidinggevende posities in het betaalde voetbal. Door middel van media worden discourses⁴ bewust en onbewust gevormd, die voortleven in de hedendaagse maatschappij. Zo zijn de discourses terug te vinden in stereotypen, beelden en gedachten die bestaan over een

¹ Bradbury, S., M. Amara, B. Garcia, en A. Bairner. *Representation and structural discrimination in football in Europe: the case of minorities and women*. Loughborough University: School of Sport, Exercise and Health Sciences. 2011.

² Bradbury, S., M. Amara, B. Garcia, en A. Bairner. *Representation and structural discrimination in football in Europe: the case of minorities and women*. Loughborough University: School of Sport, Exercise and Health Sciences, 2011, p. 8.

³ Bradbury, S., M. Amara, B. Garcia, en A. Bairner. *Representation and structural discrimination in football in Europe: the case of minorities and women*. Loughborough University: School of Sport, Exercise and Health Sciences, 2011, p. 2.

⁴ Het begrip 'discours' leg ik uit in hoofdstuk twee.

onderwerp.⁵ Buffington en Fraley stellen dat donkere mensen binnen sport over het algemeen worden geassocieerd met fysieke kwaliteiten en blanke mensen juist met mentale capaciteiten.⁶ Deze discourses kunnen een rol spelen in de positie die mensen van etnische minderheidsachtergrond innemen in het professionele voetbal. Immers, daar waar voor een rol als 'speler' fysieke kwaliteiten bijvoorbeeld belangrijk zijn, zijn voor een coach tactische en leidinggevende capaciteiten onontbeerlijk. Een medium waarin de kwaliteiten van spelers uitvoerig worden besproken betreft een voetbaltijdschrift. In dit medium wordt (onbewust) gebruik gemaakt van discourses over spelers van etnische minderheidsachtergrond. Dit onderzoek richt zich op dit discours.

De hoofdvraag van het onderzoek richt zich daarom op discourses: Welke sportmedia-discourses op het gebied van stereotypering van voetballers in het Eredivisie seizoen overzicht 2012-2013 worden gebruikt in het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL? Met behulp van het encoding-decoding model van Stuart Hall is het mogelijk om deze discourses te achterhalen, zoals Hall zelf beschrijft in REPRESENTATION: CULTURAL REPRESENTATIONS AND SIGNIFYING PRACTICES. Want zoals door Buffington en Fraley wordt gesteld, bestaat ongelijkheid binnen sportmedia wel degelijk: *"Although the sports world is often viewed as a meritocracy offering equality and success to minorities, media portrayals of these athletes remain wrought with problems."*⁷

Door uiteindelijk beide onderzoeken naast elkaar uiteen te zetten, is het mogelijk om op het gebied van stereotypering, sportmedia-discourses van spelers van etnische minderheidsachtergrond te achterhalen. Dit kan worden gebruikt om beleid te ontwikkelen waarmee stereotypering in sport wordt tegengegaan en kansen voor minderheden om door te stromen te vergroten.

⁵ Sterkenburg, J. C. van en A. Knoppers. *Dominant Discourses about Race/Ethnicity and Gender in Sport Practice and Performance*. International Review for Sociology of Sport, 2004, p. 302.

⁶ Buffington, D. en T. Fraley. *Skill in Black and White: Negotiating Media Images of Race in a Sporting Context*. z.p.: Journal of Communication Inquiry, 32 (3), 2008, p. 293.

⁷ Buffington, D. en T. Fraley. *Skill in Black and White: Negotiating Media Images of Race in a Sporting Context*. z.p.: Journal of Communication Inquiry, 32 (3), 2008, p. 293.

Theoretisch kader

In de hedendaagse samenleving speelt sport een grote rol. Verschillende soorten media besteden daarom aandacht aan sportjournalistiek. Sportjournalistiek heeft andere regels en conventies dan gebruikelijk binnen de journalistiek en die zijn terug te vinden in media als televisie, radio en kranten/tijdschriften.⁸ Er zijn drie verschillende vormen van sportjournalistiek. Als eerste zijn er reportages van grote en belangrijke sportevenementen die daarmee behoren tot de categorie van grote media-evenementen, zoals de Olympische Spelen of de Wereld Kampioenschappen voetbal. Daarnaast is er de vorm van nieuwsverslagen, interviews en discussieplatformen, zoals ook gebruikt worden voor actualiteiten. Tot slot is de laatste vorm van sportjournalistiek voornamelijk terug te vinden op televisie promotie, op het gebied van marketing en adverteren.⁹

Dit onderzoek richt zich op geschreven media, namelijk het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL en bevat een seizoenoverzicht van alle spelers die actief zijn in de Eredivisie aan het begin van het seizoen 2012 – 2013. Op basis van sportmedia-discoursen maakt het tijdschrift gebruik van stereotyperingen bij haar omschrijving van voetbalspelers. Met behulp van het encoding/decoding model van Stuart Hall wordt weergegeven hoe betekenissen worden toegekend aan mediaproducten, in het geval van dit onderzoek de beschrijving van spelers in de Eredivisie. De theorieën van Stuart Hall behoren tot de Cultural Studies benadering en gaan ervan uit dat de wereld en daarmee de samenleving bestaat uit sociale constructies. Deze sociale constructies bestaan uit betekenissen die worden toegekend aan de sociale wereld, door personen vanuit de maatschappij of instituties zoals de media.¹⁰

Het encoding/decoding model dat wordt gebruikt in dit onderzoek houdt in dat een mediaproduct deels door de maker oftewel zender en deels door de kijker of lezer, ook wel ontvanger, wordt geconstrueerd.¹¹ Ervaringen van makers zijn van invloed op het mediaproduct en worden hierdoor (soms onbewust) meegenomen. Wanneer de ontvanger met het mediaproduct in aanraking komt, kan de lezer een andere betekenis geven aan wat de maker oorspronkelijk heeft bedoeld, doordat hij of zij andere ervaringen heeft en het product daardoor anders interpreteert. Stuart Hall stelt dan ook dat er binnen onderzoek niet alleen moet worden

⁸ Raney, A.A., en J. Bryant. *Handbook of sports and media*. Bewerkt door Arthur A. Raney, Jennings. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 2006. P. 41.

⁹ Miller, Toby, en John Tulloch. *The Television genre book*. Bewerkt door Glen Creeber. 2^e editie. Londen: Palgrave Macmillan, 2008. P. 170.

¹⁰ Hall, S. *Representation: cultural representations and signifying practices*. Londen: Sage, 1997, p. 5.

¹¹ Hall, S. *Encoding and Decoding in the Television Discourse*. University of Birmingham: Centre for Cultural Studies, 1980, p. 128-138.

gekeken naar het mediaproduct op zich, in dit geval het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL, maar ook naar de lezer.

Het onderzoek richt zich op de beschrijvingen van spelers en interviews met prominente personen binnen het betaald voetbal in het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL. De uitgave van het tijdschrift dat gebruikt wordt voor dit onderzoek biedt een overzicht van alle spelers die aan het begin van het seizoen 2012-2013 actief zijn in de Eredivisie. In deze beschrijvingen worden onbewust dominante discoursen vanuit de samenleving meegenomen. Discoursen omvatten kort gezegd alle beelden, stereotypen, ideeën en gedachten die bestaan over een bepaald onderwerp binnen een maatschappij. Op die manier dragen discoursen in sterke mate bij aan hoe wij denken over bijvoorbeeld sport of etniciteit.¹² Coakley en Pike definiëren etniciteit als betekenissen die gegeven worden aan verschillende bevolkingsgroepen, die zijn te identificeren aan de hand van specifieke culturele kenmerken.¹³

Sportmedia, zoals het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL zijn instituties die met name door blanke mannen worden gedomineerd. Zij werken bijvoorbeeld als commentatoren, programmamakers en in dit geval journalisten.¹⁴ Doordat deze instituties worden gedomineerd door blanke mannen, houden sportmedia de hiërarchische samenstelling in stand, waarbij blanke mannen bovenaan de sociale ladder staan en daarmee een dominante positie vertegenwoordigen tegenover etnische minderheden in deze samenleving.¹⁵

Er bestaan verschillende dominante sportmedia-discoursen over andere, niet blanke, etniciteiten. Zo stellen Buffington en Fraley dat zwarte atleten vaak worden geassocieerd met natuurlijke, fysieke krachten, terwijl blanke sporters juist vaker worden geassocieerd met intellectuele, mentale capaciteiten.¹⁶ In dit onderzoek wordt gekeken of er in het seizoenoverzicht van het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL sportmedia-discoursen op het gebied van etniciteit worden meegenomen. In hetzelfde onderzoek van Buffington en Fraley waar zojuist naar werd gerefereerd wordt namelijk het volgende gesteld: *“Although the sports world is often viewed as a meritocracy offering equality and success to minorities, media portrayals of these athletes remain wrought with problems.”*¹⁷ Uit dit citaat blijkt dat sportmedia (nog) niet

¹² Sterkenburg, J. C. van en A. Knoppers. *Dominant Discourses about Race/Ethnicity and Gender in Sport Practice and Performance*. Londen enz.: Sage International Review for Sociology of Sport, 2004, p. 302.

¹³ Coakley, J. en E. Pike. *Sports in Society, Issues and Controversies*. Berkshire: McGraw-Hill Education, 2009, p. 312.

¹⁴ Hermes, J. *Burnt Orange: Television, Football, and the representation of Ethnicity*. Amsterdam: University of Amsterdam, 2005, p. 3.

¹⁵ Hermes, J. *Burnt Orange: Television, Football, and the representation of Ethnicity*. Amsterdam: University of Amsterdam, 2005, p. 6.

¹⁶ Buffington, D. en T. Fraley. *Skill in Black and White: Negotiating Media Images of Race in a Sporting Context*. z.p.: Journal of Communication Inquiry, 32 (3), 2008, p. 293.

¹⁷ Buffington, D. en T. Fraley. *Skill in Black and White: Negotiating Media Images of Race in a Sporting Context*. z.p.: Journal of Communication Inquiry, 32 (3), 2008, p. 293.

in staat zijn om andere etniciteiten op dezelfde manier te behandelen als blanke, westerse etniciteiten. De niet-westerse etniciteiten worden op een andere manier door de sportmedia benaderd en wordt vaak zelfs gezien als de 'Ander'. Dit houdt in dat etnische minderheden gezien kunnen worden als 'anders' door media en in dit geval het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL. Met anders wordt bedoeld dat etnische minderheden geen gelijkwaardige positie en/of behandeling krijgen in vergelijking met de etnische meerderheid, in dit geval de blanke westerse sporters. Minderheids etniciteiten kunnen worden gezien als de spreekwoordelijke 'Ander'.¹⁸

In het onderzoek zal blijken of en hoe het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL gebruik maakt van sportmedia-discoursen rondom de etniciteit van spelers in de Eredivisie. Wanneer zij dit wel of juist niet doen, is dit van invloed op de heersende dominante discoursen in de samenleving op het gebied van etniciteit en stereotypering.

¹⁸ Hall, S. *Representation: cultural representations and signifying practices*. London: Sage, 1997, p. 6.

Onderzoek

Het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL biedt een overzicht van het seizoen 2012-2013. Het tijdschrift bevat verschillende interviews van toonaangevende spelers in de Eredivisie en geeft daarnaast een overzicht van de clubs in een korte samenvatting. In deze samenvattingen wordt één speler van de desbetreffende club uitgelicht. Aan de verschillende elementen in het tijdschrift zal aandacht worden besteed, zoals de spelers die worden uitgelicht en de interviews met prominente personen binnen het betaald voetbal. Het richt zich op het feit of en wanneer deze dominante discourses uit de samenleving worden ondersteund en gebruikt, of dat zij hier juist tegenin gaan.

Interviews

Als eerste zullen de uitgebreide interviews die zijn opgenomen in het tijdschrift, behandeld worden. In het tijdschrift is het interview met Frank de Boer het meest opvallend. Ajax heeft met het vertrek van speler Jan Vertonghen een nieuwe aanvoerder nodig. Deze nieuwe aanvoerder moet om te kunnen tippen aan Jan Vertonghen, bezitten over leiderschapskwaliteiten en dit tevens ook uitstralen, zo wordt in het interview benadrukt. Daarnaast is het belangrijk dat ze al een geruime tijd meedraaien in het eerste team van Ajax. Echter de routiniers in het team vertrekken allen en op het moment van uitgave bleef alleen Vurnon Anita hiervan over (hoewel hij op een later moment is vertrokken naar New Castle United)¹⁹. Vurnon Anita wordt echter geen moment overwogen als aanvoerder, terwijl hij over zowel de kwaliteiten als ervaring beschikt om deze functie te vervullen.

Over de nieuw aangestelde aanvoerder zei Frank de Boer het volgende: “Siem beschikt in ieder geval over noodzakelijke leiderskwaliteiten. Hij denkt mee en praat mee, dat is een weg die hij samen met Jan Vertonghen in ingeslagen [...]” Hier worden dus aan Siem de Jong leiderschapskwaliteiten toebedeeld, in tegenstelling tot aan routinier Vurnon Anita.

In een interview met Feyenoord-trainer Ronald Koeman worden verschillende spelers uit zijn selectie behandeld. Zo wordt er kort aandacht besteed aan verdediger Bruno Martins Indi: “Hij zal ook de coachende, leidende rol in het veld moeten overnemen samen met De Vrij, maar dat hebben ze natuurlijk nog niet zoals Ron, daarin moeten ze groeien.”

Even later wordt ook ‘de razendsnelle Sekou Cissé’ aangehaald, die het spitsenduo vormt met Ruben Schaken. Bij deze omschrijving wordt alleen aandacht besteed aan de fysieke kwaliteiten van de speler.

¹⁹ NUSport (16 augustus 2012), “Ajax bevestigt transfer Anita naar Newcastle United” <http://www.nu.nl/sport/2885897/ajax-bevestigt-transfer-anita-newcastle-united.html> geraadpleegd op 21 oktober 2012.

In een interview met Aad de Mos worden jonge talentvolle Eredivisiespelers besproken. Als eerste komt Queensy Menig aanbod: "Heeft alles. Ik weet alleen nog niet hoe het zit in z'n bovenkamer." Het is opvallend dat Aad de Mos bij een speler als Menig, die van Surinaams/Antilliaanse achtergrond is, de vraag stelt of hij mentaal in staat is om de top te bereiken. Terwijl hij dit bij blanke spelers niet ter sprake stelt, zoals bij Stefan de Vrij: "Stefan de Vrij is beter dan Vlaar. In de interceptie en in de wendbaarheid. Ik had De Vrij altijd meegenomen naar Polen en Oekraïne."

Daarnaast doet De Mos opvallende uitspraken over Adam Maher: "[...] bewijs dat eerste goede jaar maar eens in het tweede jaar. Nu wordt-ie anders bekeken. Zijn omgeving is bepalend. En ik weet van *de Labyadjes* en van *de Afellaytjes*, die omgeving is emotioneel." Het lijkt erop alsof De Mos met zijn uitspraken suggereert, dat de achtergrond van Maher, namelijk zowel Nederlands als Marokkaans, erg van invloed is op zijn carrière. Oftewel, door zijn Marokkaanse achtergrond lijkt het als het voor Maher lastiger is zijn niveau vast te houden en hij meer wordt beïnvloed door zijn emoties.

Tot slot stelt De Mos, dat Leroy Fer een bepaald type speler is: "Fer is een Khediraatje." Waarmee De Mos verwijst naar voetballer Sami Khedira, een Duitse voetballer met Tunesische achtergrond die op zagezegd elke positie te plaatsen is. Hiermee wordt door De Mos gesuggereerd dus, dat Fer het vermogen heeft om zowel fysiek, technisch als inzichtelijk goed uit de voeten te komen. Dat is opvallend, aangezien Fer van Antilliaanse afkomst is en hem ondanks zijn afkomst, al deze eigenschappen worden toegeschreven.

Het interview met Antiliaan Leroy Fer, bevat een aparte rubriek over Antilliaanse voetballers met als titel "Antillianen op dreef". In deze rubriek wordt gesteld dat het onder voetbalfans opvallend is, dat Antillianen de laatste tijd succesvol zijn in de Eredivisie. Fer stelt hierin, dat Antillianen niet altijd een goede naam hebben gehad in Nederland, maar dat een ontwikkeling als deze positief is voor het bestaande beeld. Hiermee wordt dus gesuggereerd, dat het opvallend is dat voetballers met een Antilliaanse achtergrond succesvol zijn in de Eredivisie.

In een interview met NEC middenvelder Navarone Foor wordt door de interviewer nadrukkelijk aandacht besteed aan zijn achtergrond. Hoewel Foor zelf geboren is in Nederland, hebben zijn ouders een andere achtergrond, namelijk Moluks. Door de interviewer wordt de vraag gesteld: "Je hebt een Molukse achtergrond. Voel je je Nederlander of Molukker?" Daarop volgen nog enkele andere vragen die ingaan op de achtergrond van Foor. De interviewer lijkt met deze en de andere vragen waarde te hechten aan de achtergrond van Foor en de rol die zijn achtergrond speelt in zijn carrière, terwijl Foor met zijn antwoorden kenbaar maakt zich Nederlands te voelen.

In een interview met PSV-er Georginio Wijnaldum wordt dieper ingegaan op zijn positie. Wijnaldum, een middenvelder van oorsprong, werd in PSV voornamelijk opgesteld als rechtsbuiten. Terwijl de voorkeur van Wijnaldum ligt op 'tien', waar hij stelt meer geschikt voor te zijn. Een algemeen discours over spelers met een niet-westerse achtergrond is dat zij door hun fysieke gesteldheid en mentale 'gebreken' beter in staat zijn vleugel- of verdedigende posities te vervullen. Deze discours lijkt naar voren te komen in de keuze van de trainer van PSV om Wijnaldum niet op 'tien' te plaatsen, terwijl hij hierom bekend staat.

Tevens is er ook nog een interessant interview met VVV-er Yanic Wildschut. In het interview wordt door de interviewer het volgende aangehaald: "Ondertussen heeft bij VVV een omslag plaatsgevonden. Anders dan vorige jaren, toen Japanners en Nigerianen werd aangetrokken, zijn versterkingen vooral gezocht in de Jupiler League." Wildschut reageert in het interview op de stelling van de interviewer, door te stellen dat hij het beleid van de club positief vindt en dat hij van mening is dat de jongens uit de Jupiler League deze kans verdienen. Hiermee lijkt hij te suggereren, dat hij bij voorkeur ziet dat er een kans wordt gegeven aan 'eigen' jongens uit de Jupiler League, in plaats van aan Japanners of Nigerianen.

Tot slot is er een artikel over de revolutie van de spits, waarin Pierre van Hooijdonk aan het woord komt over PSV-spits Matavz. Hij zegt het volgende over hem: "Matavz werd verkeerd gebruikt. En als dat gebeurt, zien wij – ik had een beetje hetzelfde postuur als hij – er al snel niet zo aantrekkelijk meer uit. Dan zegt men: 'Kijk hem lopen met z'n schouders naar beneden.' Dan denk ik: zorg er nou eerst eens voor dat die ballen eerst of tweede paal gegeven worden en niet derde of vierde." Van Hooijdonk, oud-voetballer, is zelf van Nederlands en Marokkaanse achtergrond. Hij herkent zichzelf in een spits als Matavz en stelt dat zijn houding te wijten is aan het gebruik van de kwaliteiten van de spits en niet aan zijn instelling. Een opvallende veronderstelling, omdat Marokkaanse spelers vaak worden verondersteld problemen te hebben met hun houding.

In hetzelfde artikel stelt oud-voetballer Peter Houtman het volgende over Feyenoord-spits Fernandez: "Hij is niet zo verfijnd, maar het is wel een fysiek sterke jongen met snelheid en een neus voor de goal." Fernandez heeft een Nederlands en Surinaamse achtergrond en wordt volgens Houtman niet gekenmerkt door zijn mentale eigenschappen.

In de interviews in het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL worden door zowel de interviewers als de geïnterviewde op sommige momenten (onbewust) discourses gebruikt over etniciteit en stereotypering. Uit de bovengenoemde citaten, zijn er een aantal citaten die er het meest uit steken. Dit betreft onder andere de interviews met Aad De Mos en Yannic Wildschut, waarin duidelijk discourses over etniciteit naar voren komen.

Aad De Mos stelt dat het nog maar afwachten is wat het niveau van Adam Maher wordt komend seizoen, aangezien hij 'types' als hem kent. Een ander opvallend citaat dat naar voren is gekomen in hetzelfde interview, heeft ook betrekking op de mentale eigenschappen van een speler, namelijk Queensy Menig. Hieruit lijkt het alsof Aad De Mos van mening is dat andere etniciteiten voornamelijk problemen hebben op mentaal gebied. Anderzijds heeft De Mos een positief beeld van Leroy Fer, maar dit richt zich voornamelijk op zijn fysieke gesteldheid. Daarnaast verwijst De Mos met Khedira naar een speler die op bijna elke positie inzetbaar is en dus inzicht in het spel heeft. Indirect schrijft hij deze eigenschappen ook toe aan Fer.

Een ander opvallend interview is dat met Wildschut. Wanneer de interviewer de achtergrond van oud-spelers van Vitesse aan de orde stelt, Japans en Nigeriaans, reageert Wildschut hier positief op. Hij ziet het als verbetering in het beleid, dat er meer wordt gekeken naar spelers vanuit de Jupiler League die potentie hebben om door te stromen. Hoewel het in eerste instantie lijkt als Wildschut hiermee suggereert dat Nederlanders betere spelers zijn, kan dit ook anders worden geïnterpreteerd. Bijvoorbeeld doordat Wildschut hiermee bedoelt dat het handiger en goedkoper is om dichterbij huis te zoeken naar voetbaltalent.

Spelers in de spotlight

Van elke Eredivisie club wordt aan één van de spelers extra aandacht besteed in het tijdschrift. In deze rubriek staat een korte beschrijving van de desbetreffende spelers. Hieronder enkele opvallende beschrijvingen van spelers met daarbij de afkomst van de speler vermeld.

Ajax; Ricardo van Rhijn (Nederlands/Surinaams):

“Van Rhijn [...] is snel, atletisch en verdedigend sterk.”

FC Groningen; Género Zeefuik (Nederlands/Surinaams):

“Sterk aanspeelpunt voorin, kan de bal vasthouden voor opkomende middenvelders, maar ook zelf scoren.”

Opvallend is dat bij Stefan de Vrij zijn fysieke kwaliteiten niet worden benoemd. In tegenstelling tot de rubriek over Ricardo van Rhijn, en net zoals bij Género Zeefuik. Mentale kwaliteiten op het gebied van inzicht worden van De Vrij benadrukt.

ADO Den Haag; Stefan de Vrij (Nederlands):

“Stijlvolle verdediger, altijd het oog op de bal en sterke rushes.”

Heracles-spits Everton wordt beschreven aan de hand van zijn bouw, maar daarnaast ook zijn inzichtelijk vermogen. Hetzelfde is het geval in de rubriek over Luciano Narsingh.

Heracles Almelo; Everton Ramos da Silva (Braziliaans):

“De kleine spits [...], klassieke goaltjesdief die altijd op de goede plaats staat.”

PSV; Luciano Narsingh (Nederlands/Surinaams/Indiaas): “[...] Dick advocaat krijgt er aan de rechterkant snelheid, creativiteit én een berg goede voorzetten bij.”

Één van de meest opzienbarende beschrijvingen, is die van Anouar Hadouir. In de rubriek over hem, wordt benadrukt dat Hadouir een mentale strijd met zichzelf voert, waardoor zijn fysieke kwaliteiten negatief worden beïnvloed. Dit beeld doet denken aan het stereotype dat bestaat over Marokkaanse sporters.

NAC Breda; Anouar Hadouir (Nederlands/Marokkaans): “Soms was Anouar Hadouir een geniale voetballer. Dan deed de kleine buitenspeler bij Roda JC in een vlaag van genialiteit de meest geweldige dingen. Maar er waren ook genoeg dagen dat Haouir tegen zichzelf vocht en er niks lukt.”

In sommige gevallen is juist geen sprake van stereotypering, zoals bij Bram Nuytinck. De verdediger wordt beresterk genoemd, wat verwijst naar zijn fysieke eigenschappen.

NEC Nijmegen; Bram Nuytinck (Nederlands): “[...] de beresterke 22-jarige centrumverdediger [...]”

Wanneer wordt gekeken naar eerdere citaten uit interviews, wordt Zoet direct gezien als een routinier, terwijl bij Maher nog rekening wordt gehouden met zijn mentale kwaliteiten zo blijkt uit het onderstaande citaat.

RKC Waalwijk; Jeroen Zoet (Nederlands): “Al in zijn eerste wedstrijd in het betaald voetbal keepte RKC’er Jeroen Zoet vorig seizoen als een routinier.”

Ook bij Sanharib Malki wordt geen twijfel overgelaten over zijn talent.

Roda JC; Sanharib Malki (Syrisch): “Sterk, snel en zéér doelgericht.”

Stereotypering bestaat voornamelijk uit westerse sporters die niet alleen mentale eigenschappen krijgen toegewezen, maar inzicht en techniek.

FC Utrecht; Cedric van der Gun (Nederlands): “[...] de snelle technicus [...]”

Niet alleen de beschrijving van Anouar Hadouir valt op. Hetzelfde is het geval met voetballer Jonathan Reis, bij wie vragen worden gesteld over zijn mentaal vermogen.

Vitesse; Jonathan Reis (Braziliaans): “Zijn voetbalkwaliteiten zijn onbewist, maar met Reis krijg je er ook een probleemkind bij, eigengereid als elke Braziliaan en wellicht ook zelfdestructief [...]. Reis oogt fitter dan ooit en gretig [...].”

In de rubriek over Ricky van Haaren worden naast zijn kwaliteiten, ook feedback op zijn spel gegeven. Het is één van de weinige keren dat dit in een rubriek wordt benoemd bij een speler met Nederlandse achtergrond.

VVV-Venlo; Ricky van Haaren (Nederlands): Dynamische middenvelder [...]. Aanvallend sterk, heeft een goede pass en veel loopvermogen, maar laat verdedigend af en toe nog wel een steekje vallen.”

De beschrijving van Arne Slot is bijna geheel gericht aan zijn mentale kwaliteiten. Bij Donny de Groot wordt ook aandacht besteed aan zijn inzichtelijk vermogen.

PEC Zwolle; Arne Slot (Nederlands): “Nooit opgevende aanvallende middenvelder [...].”

Willem II; Donny de Groot (Nederlands): “Echte goaltjesdief, met perfect gevoel voor de goede plek.”

In de overzichten van clubs, waarbij één speler in het bijzonder wordt uitgelicht, is de stereotypering op basis van fysieke kenmerken te herkennen. Verschillende eigenschappen in de beschrijving komen overeen met fysieke eigenschappen die worden toegeschreven aan niet-blanke etniciteiten, zoals naar voren is gekomen in het theoretisch kader. Terwijl Nederlandse voetballers vaker als technisch worden bestempeld, wat ook weer gezien wordt als een deels mentale eigenschap, worden andere etniciteiten met name geroemd om hun fysieke kwaliteiten. Er wordt bij de andere etniciteiten echter wel meerdere keren een kanttekening geplaatst bij hun mentale gesteldheid.

Conclusie

Welke sportmedia-discoursen op het gebied van stereotypering van voetbalspelers in het Eredivisie seizoen overzicht 2012-2013 worden gebruikt in het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL?

In het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL wordt gebruik gemaakt van verschillende discoursen. Na analyse van de teksten in het tijdschrift lijkt het erop dat door verschillende interviewers en geïnterviewden gebruik wordt gemaakt van stereotypering. Wanneer andere, niet-westerse etniciteiten worden besproken in de interviews, zijn stereotypingen hierin verwerkt. Een voorbeeld hiervan is wanneer Aad De Mos verschillende talenten uit de Eredivisie bespreekt. Hierbij behandelt hij de twijfels die hij heeft over de mentale kwaliteiten van spelers van een andere etniciteit.

Op de manier waarop andere etniciteiten aan bod komen in de interviews, lijkt het alsof niet-westerse etniciteiten worden gezien als de 'Ander'.²⁰ Dit betekent dat westerse en niet-westerse etniciteiten niet als gelijkwaardig worden gezien en behandeld. Anderzijds heeft het tijdschrift een kritische toon ten behoeve van de kwaliteiten van voetbalspelers, alleen lijkt het alsof deze kritiek bij andere etniciteiten is gebaseerd op hun achtergrond.

In de rubriek waarin verschillende spelers in de spotlight worden gezet, komen vooroordelen en stereotypering aan de orde, zoals die worden besproken door Buffington en Fraley. Fysieke kwaliteiten van spelers van niet-westerse etniciteiten komen uitgebreid aanbod, terwijl mentale kwaliteiten van westerse etniciteiten meer worden benadrukt.²¹ Het lijkt er dus op dat, zoals Buffington en Fraley stellen, sportmedia niet in staat zijn verschillende etniciteiten gelijkwaardig te behandelen.²²

De discoursen die naar voren komen uit de interviews en rubrieken worden, zoals is gebleken, gebruikt door zowel de interviewer als de geïnterviewde die actief is binnen de Eredivisie. Dit betekent dat een medium als het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL discoursen overbrengt op haar lezers, die zij op die manier weer overnemen. Het mediaproduct, in dit geval het tijdschrift, wordt geconstrueerd door zowel de zender als de ontvanger.²³ Dit houdt in dat de ontvanger, dus de lezer, een betekenis toekent aan het product. Deze discoursen die zijn ontstaan tussen zender en ontvanger kunnen zowel bewust als onbewust worden gebruikt, dat

²⁰ Hall, S. *Representation: cultural representations and signifying practices*. London: Sage, 1997, p. 6.

²¹ Buffington, D. en T. Fraley. *Skill in Black and White: Negotiating Media Images of Race in a Sporting Context*. z.p.: Journal of Communication Inquiry, 32 (3), 2008, p. 293.

²² Buffington, D. en T. Fraley. *Skill in Black and White: Negotiating Media Images of Race in a Sporting Context*. z.p.: Journal of Communication Inquiry, 32 (3), 2008, p. 293.

²³ Hall, S. *Encoding and Decoding in the Television Discourse*. University of Birmingham: Centre for Cultural Studies, 1980, p. 128-138.

is iets wat in het midden blijft. Echter wat wel kan worden gesteld naar aanleiding van onder andere dit onderzoek, is dat het gebruik van discoursen door een medium als het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL tot gevolg kan hebben dat andere media dit overnemen of dat zij dit juist al hebben gedaan. Hierdoor zijn deze discoursen dominant in onze samenleving en blijven verschillende stereotypen bestaan. Het is daarom van groot belang dat media naar zichzelf gaan kijken, wanneer zij besluiten discoursen op het gebied van etniciteit te vermijden, zoals de discoursen die zijn gebruikt in het seizoenoverzicht van het tijdschrift THE SPORTS EDITIONS: VOETBAL. Door zelfreflectie kan worden nagegaan waar en wanneer media gebruik maken van discoursen en kunnen deze worden voorkomen in het vervolg. Op die manier is het mogelijk dat discoursen op grond van etniciteit steeds minder draagvlak krijgen in de maatschappij en daarmee misschien zelfs ooit kunnen verdwijnen. Discoursen dragen namelijk bij aan hoe wij denken over etniciteit en sport, zo stellen Sterkenburg en Knoppers.²⁴ Wanneer de dominante discoursen veranderen, kan het hele denken over etniciteit in de samenleving een omslag maken.

Een manier om deze verandering teweeg te brengen, is om te kijken naar toonaangevende persoonlijkheden binnen de media. Dit zijn met name blanke mannen, zoals ook de redacteurs en verslaggevers van dit tijdschrift.²⁵ Wanneer iemand van een andere etniciteit een functie beoefent binnen het tijdschrift, heeft deze misschien een nieuwe, frisse kijk op andere etniciteiten binnen het voetbal en kunnen discoursen over etniciteit in zekere mate worden tegengegaan. Wanneer andere etniciteiten ook op verschillende (prominente) functies binnen de media komen te zitten, kan dit veranderingen in het gehele sportmedia discours brengen en worden de hiërarchische verhoudingen binnen media veranderd.²⁶

Voor vervolgonderzoek is het interessant om een connectie te maken tussen dit onderzoek en het eerder uitgevoerde onderzoek over de doorstroom van voetballers van etnische minderheidsachtergrond naar functies als trainer/coach en de rol die de media hierin speelt.²⁷ Uit het voorgaande onderzoek bleek dat media veelal sportmedia-discoursen gebruiken die werden overgenomen door de respondenten. Aan de hand van dit onderzoek kan worden gekeken of de sportmedia-discoursen uit het voorgaande onderzoek overeenkomen met de discoursen uit dit onderzoek. Op basis daarvan kan antidiscriminatiebeleid worden ontwikkeld

²⁴ Sterkenburg, J. C. van en Knoppers, A. *Dominant Discourses about Race/Ethnicity and Gender in Sport Practice and Performance*. Londen enz.: Sage International Review for Sociology of Sport, 2004, p. 302.

²⁵ Hermes, J. *Burnt Orange: Television, Football, and the representation of Ethnicity*. Amsterdam: University of Amsterdam, 2005, p. 3.

²⁶ Hermes, J. *Burnt Orange: Television, Football, and the representation of Ethnicity*. Amsterdam: University of Amsterdam, 2005, p. 6.

²⁷ Bradbury, S., M. Amara, B. Garcia, en A. Bairner. *Representation and structural discrimination in football in Europe: the case of minorities and women*. Loughborough University: School of Sport, Exercise and Health Sciences. 2011.

en kunnen de kansen van voetballers van etnische minderheidsachtergrond die willen doorstromen, worden vergroot.

Literatuurlijst

Bradbury, S., M. Amara, B. Garcia, en A. Bairner. *Representation and structural discrimination in football in Europe: the case of minorities and women.* Loughborough University: School of Sport, Exercise and Health Sciences, 2011.

Buffington, D. en T. Fraley. *Skill in Black and White: Negotiating Media Images of Race in a Sporting Context.* z.p. : Journal of Communication Inquiry, 2008, 32 (3), 292-310.

Coakley, J. en E. Pike. *Sports in Society, Issues and Controversies.* Berkshire: McGraw-Hill Education, 2009.

Hall, S. *Encoding and Decoding in the Television Discourse.* University of Birmingham: Centre for Cultural Studies, 1980.

Hall, S. *Representation: cultural representations and signifying practices.* London: Sage, 1997.

Hermes, J. *Burnt Orange: Television, Football, and the representation of Ethnicity.* Amsterdam: University of Amsterdam. 2005.

Miller, Toby, en John Tulloch. *The Television Genre Book.* Bewerkt door Glen Creeber. 2^e editie. Londen: Palgrave Macmillan, 2008.

NUsport (16 augustus 2012), "Ajax bevestigt transfer Anita naar Newcastle United"
<http://www.nu.nl/sport/2885897/ajax-bevestigt-transfer-anita-newcastle-united.html>
geraadpleegd op 21 oktober 2012.

Raney, A.A., en J. Bryant. *Handbook of sports and media.* Bewerkt door Arthur A. Raney, Jennings. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 2006.

Sterkenburg, J. C. van, en A. Knoppers. *Dominant Discourses about Race/Ethnicity and Gender in Sport Practice and Performance.* Londen enz.: Sage International Review for Sociology of Sport, 2004, 301-321.